

INFORME ANUAL 2011
SECTOR TURÍSTIC
BAIX LLOBREGAT

ÍNDEX

<u>PRESENTACIÓ</u>	2
<u>I. EL SECTOR TURÍSTIC I L'ACTIVITAT ECONÒMICA</u>	3
<u>II. APROXIMACIÓ GENERAL AL SECTOR TURÍSTIC DEL BAIX LLOBREGAT</u>	9
1. <u>Macromagnituds econòmiques</u>	9
2. <u>Estructura productiva i mercat de treball</u>	10
<u>III. LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES DEL SECTOR TURÍSTIC</u>	16
1. <u>Serveis d'allotjament</u>	16
2. <u>Serveis de menjar i begudes</u>	18
3. <u>Agències de viatges i operadors turístics</u>	20
<u>IV. CONCLUSIONS</u>	23
<u>BIBLIOGRAFIA</u>	24

PRESENTACIÓ

A continuació us presentem l'informe del sector turístic al Baix Llobregat 2011. Aquest informe completa la informació que es publica en els informes trimestrals d'ocupació hotelera, que teniu a la vostra disposició a la pàgina web de l'Observatori Comarcal, mitjançant l'estudi de les magnituds econòmiques, d'estructura productiva i mercat de treball del sector turístic del Baix Llobregat.

La informació que recull aquest informe s'estructura en quatre grans apartats: sector turístic i activitat econòmica; aproximació general al sector turístic del Baix Llobregat; les activitats econòmiques del sector turístic, finalitzant amb un apartat de conclusions on es senyala els principals resultats.

En el primer apartat, "el sector turístic i l'activitat econòmica", es realitza una anàlisi general de la situació i impacte del sector turístic en l'economia per a, posteriorment, recollir les perspectives del sector per al 2012 i les recomanacions dels principals agents econòmics i polítics respecte el futur desenvolupament turístic.

En el segon bloc, "aproximació general al sector turístic del Baix Llobregat", es presenten les primeres dades del sector turístic a la comarca: macromagnituds econòmiques (el pes de l'hostaleria en el Producte Interior Brut del sector serveis), evolució de l'ocupació hotelera i estructura productiva i mercat de treball.

El tercer apartat, "les activitats econòmiques del sector turístic", estudia diferents activitats que formen el sector turístic a la comarca -serveis d'allotjament; serveis de menjar i begudes i agències de viatges i operadors turístics-¹ seguint una estructura comuna que permet la comparació entre les diferents activitats: pes en el sector turístic; evolució i estacionalitat de la població ocupada; distribució d'autònoms i assalariats; feminització i estacionalitat de l'atur i contractació i temporalitat.

Finalment, s'inclou un apartat de conclusions generals de l'estudi assenyalant les dades més rellevants que poden servir per a la reflexió i el treball en la millora del sector turístic de la comarca i un apartat de bibliografia amb alguns estudis internacionals, estatals i catalans de referència.

---

¹ En aquest informe s'analitzen només aquestes activitats econòmiques, donada la limitació de fonts estadístiques per a l'anàlisi. S'ha de tenir en compte però, que l'Organització Mundial del Turisme va plantejar a partir de 2008 una sèrie de recomanacions per tal d'estudiar el turisme des del punt de vista de la demanda, a través de l'anomenat compte satèl·lit del turisme. Aquesta aproximació analitza els aspectes de la demanda de béns i serveis associats amb l'activitat dels visitants, descrivint com aquesta oferta de béns i serveis interactua amb altres activitats econòmiques.

I. EL SECTOR TURÍSTIC I L'ACTIVITAT ECONÒMICA

Paper de la indústria turística en l'economia.

Més que mai, tenint en compte la conjuntura econòmica actual, el sector turístic és considerat com un dels motors econòmics d'aquest país. L'evolució del sector turístic en el 2011 ha estat positiva tant en arribada de turistes internacionals com per ocupació generada (entès com increment del pes de la població afiliada d'aquest sector respecte el conjunt de sectors econòmics). Les xifres de creixement del 2011 es veuen aturades en els darrers mesos de l'any en quant arribades de turistes.

Les dades de creixement coincideixen amb les observades a la marca turística Barcelona, on l'ocupació hotelera dels mesos d'estiu mostren el millor índex d'ocupació turística dels darrers tres anys. Cal destacar el Baix Llobregat com la comarca que va presentar les xifres d'ocupació més elevades en el període de setmana santa.

Marxa del negoci hotel·ler. Dades de l'enquesta de clima empresarial de Catalunya.

Un altre dels indicadors que poden servir per a emmarcar la situació del sector hotel·ler són els resultats de l'enquesta del clima empresarial.² Si s'observen els resultats de l'enquesta realitzada als representants de les empreses amb activitat a Catalunya, la valoració respecte la marxa del negoci varia segons en quin trimestre es realitza l'enquesta.³ Així, el quart trimestre és el període de l'any on el representant empresarial valora més negativament la marxa del seu negoci. Els segons i en especial, els tercers trimestres, són els períodes de l'any on millors perspectives del negoci hotel·ler es té.

Les valoracions per al 2011 continuen amb la tendència estacional observada, així, el segon i tercer trimestre tenen les millors expectatives del negoci (superiors als mateixos períodes d'anys anteriors) i el quart i primer trimestre les expectatives més negatives (tot i que amb resultats millors que en anys anteriors).

Gràfic.1. Evolució de la marxa del negoci del sector hotel·ler. Catalunya.

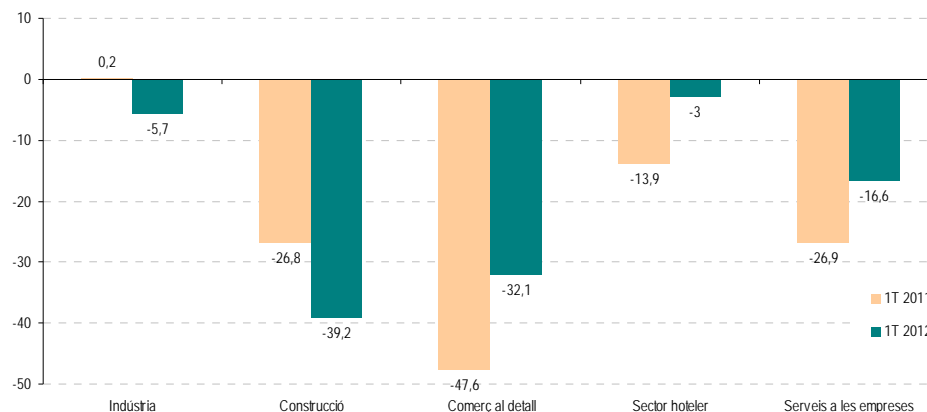
Font: OC-BL a partir de l'enquesta del clima empresarial d'Idescat i Cambra de Barcelona.

² Més informació metodològica de l'enquesta de clima empresarial a la nota metodològica de l'Idescat. <http://is.gd/jiEDDV>

³ Les preguntes del qüestionari de l'enquesta de clima empresarial tenen 3 possibles respostes: positiva, negativa o neutra de les que s'obté un percentatge de resposta. A partir d'aquests percentatges es calcula el saldo (diferència entre les respostes negatives i positives) que variarà entre -100 (percepció totalment negativa) i +100 (percepció totalment positiva).

La perspectiva per al primer trimestre de 2012, tot i presentar xifres negatives (-3), és superior a la dels altres primers trimestres observats (de 2009 a 2011). Si es compara amb altres sectors econòmics, les perspectives de la marxa del negoci hotelier per al primer trimestre de 2012 són més positives que la de la resta de sectors econòmics observats.

Gràfic.2.Perspectives 2012 de la marxa del negoci segons sectors econòmics. Catalunya.

Font: OC-BL a partir de l'enquesta del clima empresarial d'Idescat i Cambra de Barcelona.

Arribades i ingressos de turisme internacional.

Espanya continua sent una de les principals destinacions turístiques mundials. En el 2010 es registra un increment de l'1% d'arribada de turistes internacionals amb 52,7 milions de turistes internacionals. L'estat espanyol es situa en el lloc quatre d'Estat amb major arribada de turistes internacionals, respecte el 2009 es perd un lloc en el rànquing, guanyat per la Xina que creix en un 8,7% el volum d'arribada de turistes internacionals.

Taula.1. Arribada de turistes internacionals

	Millions		Variació	
	2009	2010	09/08	10/09
1. França	76,8	76,8	-3,0	0,0
2. Estats Units	55,0	59,7	-5,1	8,7
3. Xina	50,9	55,7	-4,1	9,4
4. Espanya	52,2	52,7	-8,8	1,0
5. Itàlia	43,2	43,6	1,2	0,9
6. Regne Unit	28,2	28,1	-6,4	-0,2
7. Turquia	25,5	27,0	2,0	5,9
8. Alemanya	24,2	26,9	-2,7	10,9
9. Malàsia	23,6	24,6	7,2	3,9
10. Mèxic	21,5	22,4	-5,2	4,4

Font: OC-BL a partir de dades de l'Organització Mundial de Turisme

En volum d'ingressos generat pel turisme internacional, Espanya continua sent el segon estat en el rànquing mundial tot i disminuir en un 1% el volum d'ingressos

⁴ Per a més informació respecte la presència del turisme domèstic a la UE <http://is.gd/0LjW8m> (Domestic tourism. Eurostat. Statistics in focus 49/2011).

respecte el 2009. La despesa turística en el 2011 arriba a 52,8 milions d'euros. El 21% d'aquesta despesa es va generar a Catalunya.

Taula 2. Ingressos per turisme internacional

	Milers de milions dòlars		Variació	
	2009	2010	09/08	10/09
1. Estats Units	94,2	103,5	-14,7	9,9
2. Espanya	53,2	52,5	-13,7	-1,2
3. França	49,4	46,3	-12,7	-6,2
4. Xina	39,7	45,8	-2,9	15,5
5. Itàlia	40,2	38,8	-12,0	-3,6
6. Alemanya	34,6	34,7	-13,2	0,1
7. Regne Unit	30,1	30,4	-16,3	0,8
8. Austràlia	25,4	30,1	2,5	18,6
9. Hong Kong	16,4	23,0	7,5	39,5
10. Turquia	21,3	23,8	-3,2	-2,1

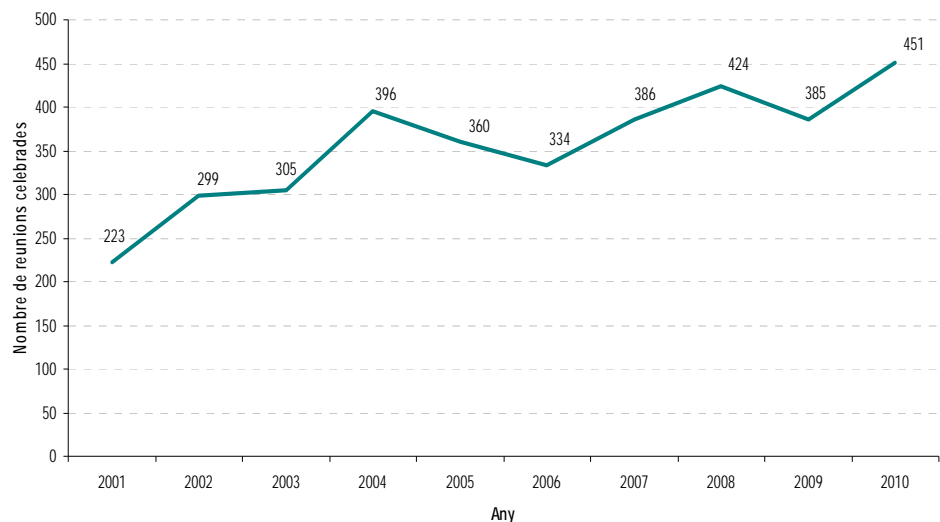
Font: OC-BL a partir de dades de l'Organització Mundial de Turisme

Tot i la rellevància del turisme internacional per al sector turístic espanyol, no cal menystenir el pes del turisme domèstic. Els mercats turístics europeus que tenen un major volum d'arribada de turistes internacionals són també aquells que tenen un major percentatge de turisme domèstic.⁴

Importància del turisme MICE.

Més enllà de les dades globals de turisme internacional, en els darrers anys s'ha anat consolidant el turisme MICE (meeting, incentives, conferencing, exhibition) o turisme de negocis. La presència d'aquest sector en el nostre estat i en especial a la comarca és cada cop més rellevant. Com es pot observar en el següent gràfic, el nombre de reunions de negocis registrades per l'ICCA a Espanya ha anat augmentant de manera progressiva des del 2001. Una altra dada a considerar és que Espanya és el segon estat, darrera dels Estats Units, en nombre de reunions realitzades.

Gràfic 3. Evolució del nombre de convencions celebrades a Espanya. 2001-2010.

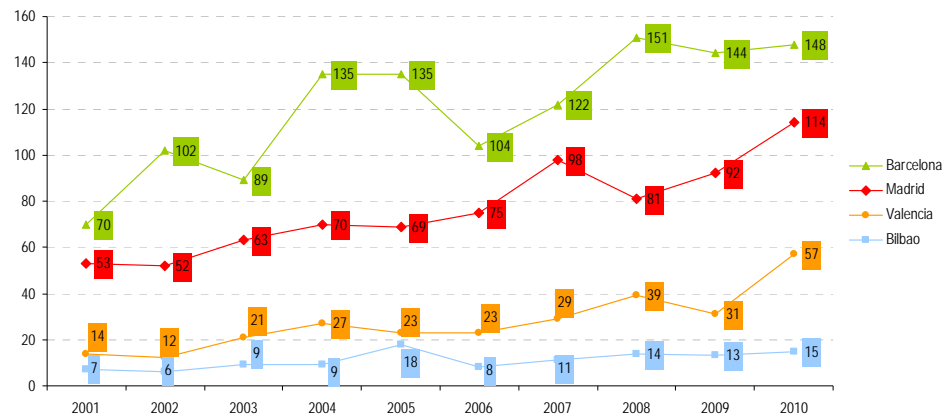

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'International Congress and Convention Association (ICCA).

Per ciutats, Barcelona és la ciutat espanyola amb el major nombre de convencions realitzades, 148 en el 2010, i la segona del conjunt de ciutats registrades per l'ICCA (Viena amb 154 convencions és la primera ciutat en nombre de convencions celebrades) a nivell mundial. Madrid, València i Bilbao són altres ciutats que apareixen en el rànquing de l'ICCA de convencions celebrades estant, respectivament, en els llocs 5, 37 i 121.

El Baix Llobregat, en aquest sentit, hauria de veure's beneficiada per l'augment progressiu d'aquest tipus de turisme a la ciutat de Barcelona.

Gràfic 4. Evolució del nombre de convencions celebrades segons ciutats.

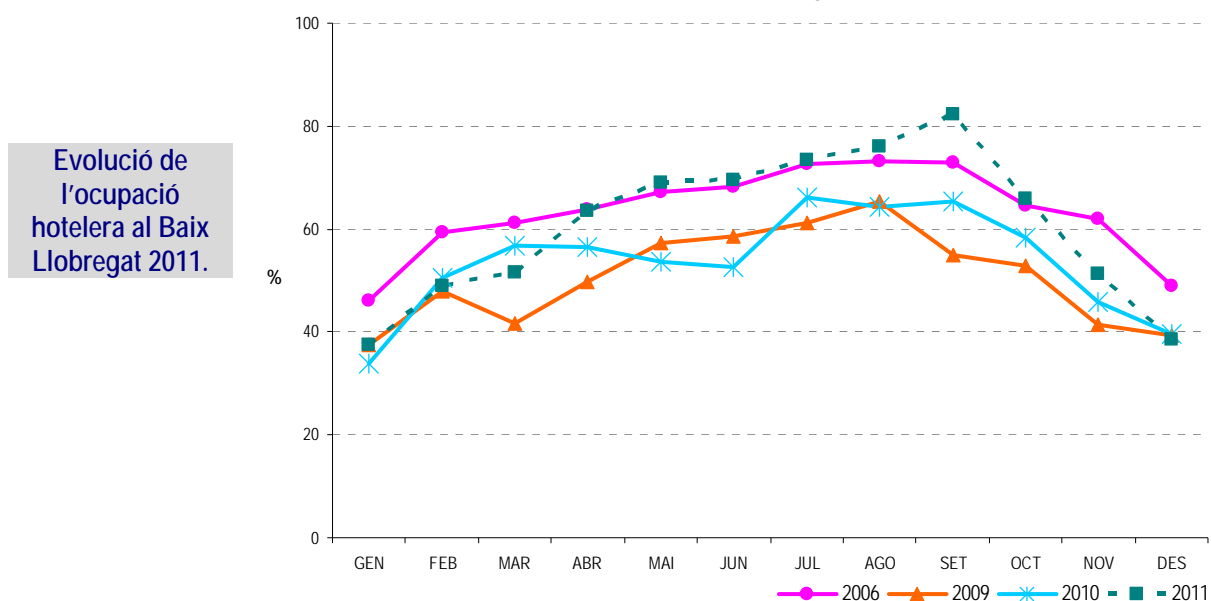

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'International Congress and Convention Association (ICCA).

L'ocupació hotelera del 2011 supera en 7 dels 12 mesos l'ocupació observada en els darrers anys observats. El mes de setembre va observar el percentatge d'ocupació més elevada del 2011 (un 82% d'ocupació hotelera). El 53,1% de la clientela dels establiments hotelers de la comarca era espanyola. Tot i això, no cal menystenir el 46,9% dels clients procedien del mercat internacional.

El panorama general de la rellevància del turisme MICE es reflecteix en el motiu d'estada de la clientela en els establiments hotelers del Baix Llobregat, on negocis és el principal motiu de l'estada en el 2011 (el 55,7% del total).

Gràfic 5. Evolució de l'ocupació hotelera. Baix Llobregat 2011.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta d'Ocupació Hotelera de l'OC-BL.

Taula 3. Perfil del client hotel·ler. Baix Llobregat 2011.

Principals procedències dels clients.

Espanya	53,1%	Estranger	46,9%
Catalunya	35,0%	França	17,0%
Madrid	16,8%	Alemanya	12,6%
València	8,8%	Regne Unit	10,5%
Andalusia	6,4%	Itàlia	9,2%
País Basc	6,1%	Estats Units	6,3%
Aragó	3,6%	Països Baixos	5,2%
Castella Lleó	3,1%	Rússia	4,5%
Galícia	2,8%	Portugal	3,7%
Balears	2,7%	Bèlgica	2,7%
Castella la Manxa	2,3%	Irlanda	1,8%
Navarra	2,2%	Japó	1,4%
Altres	10,2%	Altres	25,1%
Mitjana de nits d'estada		2,3	
Motius d'estada			
Negocis			55,8%
Vacances			34,5%
Esdeveniments esportius			3,8%
Altres esdeveniments			3,4%
Salut			2,6%

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta d'Ocupació Hotelera de l'OC-BL.

Perspectives per al 2012

Les expectatives empresarials i previsions turístiques per al conjunt del 2012 segons el fòrum Exceltur es centren la previsió del creixement de l'aportació del sector turístic en el conjunt del PIB espanyol.

Segons el tipus i motiu de l'estada turística, es preveu un increment del turisme urbà i del turisme de negocis. En aquest sentit, Barcelona es continua posicionant com un dels destins urbans amb millors expectatives en recepció de turistes per al 2012.

**Recomanacions
per al futur del
sector.**

Per tal de mantenir el lideratge mundial del sector turístic es realitzen propostes entorn* la sostenibilitat i renovació dels destins turístics; diversificació i desestacionalització dels productes turístics i la racionalització i optimització dels costos. Aquestes propostes reivindiquen que la importància i el bon posicionament del sector han d'animar a la innovació dels productes turístics i a la reforma permanent de l'oferta turística.

*Per a més informació respecte les propostes d'impuls del turisme es pot consultar l'informe "Temas candentes turismo 2012" de pwc <http://is.gd/5hxRkl>.

II. APROXIMACIÓ GENERAL AL SECTOR TURÍSTIC DEL BAIX LLOBREGAT

1. Macromagnituds econòmiques

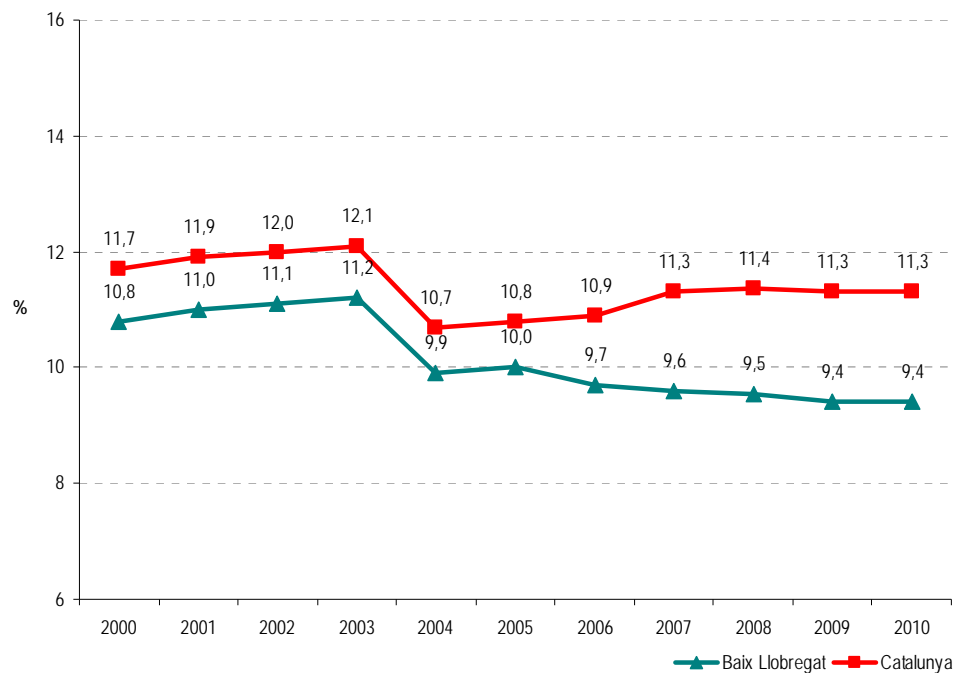
Es manté el pes de l'hostaleria en el total del PIB del sector serveis.

El Producte Interior Brut és la macromagnitud més coneguda per a mesurar l'activitat econòmica i la que es pren com a referència per analitzar la situació econòmica d'un territori. El PIB, és el resultat d'agregar el valor afegit brut del conjunt de les branques d'activitat econòmica i els impostos nets sobre els productes.

El sector amb major pes en el Producte Interior Brut de la comarca és el sector serveis (representant més del 63% del total del PIB). L'activitat econòmica relacionada amb el sector turístic de la qual es disposa de dades del PIB a nivell comarcal és l'hostaleria.

Al Baix Llobregat, l'hostaleria suposa el 9,4% del PIB del sector serveis. Aquest pes és el mateix en relació amb l'any anterior. A Catalunya el pes de l'hostaleria en el sector terciari també es manté, tot i així es continua observant la diferència del pes d'aquesta activitat al Baix Llobregat i al conjunt de Catalunya.

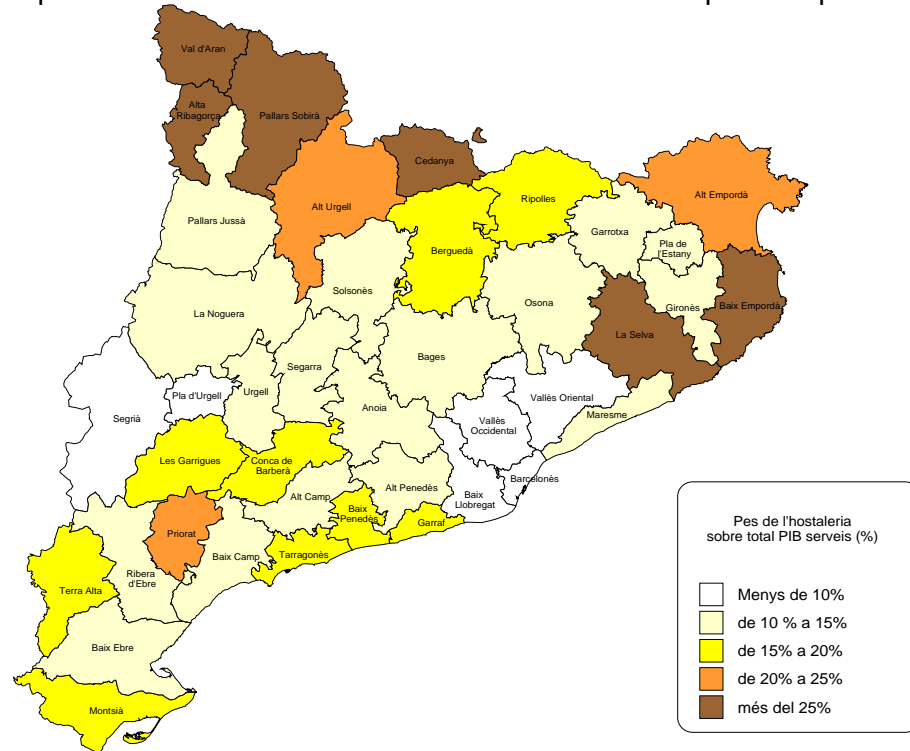
Gràfic 6. Evolució del pes de l'hostaleria en el total del PIB del sector serveis. Baix Llobregat i Catalunya (%).

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Anuari Econòmic Comarcal de CatalunyaCaixa (2011).

Al mapa 1 es fa palès que el pes de l'hostaleria sobre el total del PIB del sector serveis no és homogeni en el conjunt de les comarques de Catalunya. Així, mentre en les comarques del Baix Llobregat, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Barcelonès, Segrià o Pla d'Urgell el pes de l'hostaleria no suposa el 10% del seu PIB de serveis, en comarques com la Cerdanya, la Selva, Baix Empordà, Pallars Sobirà o la Vall d'Aran el pes d'aquest subsector supera el 25% respecte el total del seu PIB del sector serveis, fet que mostra les diferències en l'estructura productiva d'aquests territoris.

Mapa 1. Pes de l'hostaleria sobre el total del PIB del sector serveis per comarques. 2010. (%)

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Anuari Econòmic Comarcal de CatalunyaCaixa (2011).

2. Estructura productiva i mercat de treball

Activitats del sector turístic.

L'ampli ventall d'activitats econòmiques directa i indirectament relacionades amb el turisme que es veuen afectades per l'evolució del sector dificulta l'anàlisi de l'impacte del sector en el conjunt de l'economia. Per tal de facilitar l'estudi i considerant la disponibilitat de les dades, en aquest informe es considera sector turístic la suma de tres activitats econòmiques -serveis d'allotjament, serveis de menjar i begudes i les activitats d'agències de viatges i operadors turístics- per tal de limitar-ho, al màxim possible, a l'activitat estrictament relacionada a la indústria turística.

Elements d'anàlisi.

A continuació es presenten les dades agregades d'aquestes activitats per tal de comprovar de manera general la dimensió i evolució del sector turístic en el Baix Llobregat. La limitació de les dades a nivell comarcal en quant a l'estudi econòmic del sector turístic, ens concreta l'anàlisi en tres àmbits: estructura productiva (considerant els seus tres components: centres de cotització a la seguretat social, població assalariada i autònoma); atur i contractació registrada i expedients de regulació d'ocupació autoritzats.

Estructura productiva.

Al Baix Llobregat existeixen 2.083 centres de treball dedicats al sector turístic. Aquesta xifra suposa gairebé el 13% del total de centres del cotització del sector de l'àmbit territorial metropolità i el 8% del conjunt de Catalunya. Respecte la població ocupada en aquest sector, a la comarca hi ha 18.935 persones, el 73,7% de les quals són assalariades i el 26,3% autònomes.

La població ocupada al sector turístic a la comarca representa el 13,2% del total de l'àmbit territorial metropolitana i el 8,9% del total de Catalunya.

Taula 5. Estructura productiva de les activitats turístiques. Baix Llobregat. 4T 2011.

	n	Variació anual		pes % / total ATM	pes % / total Catalunya
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	2.083	-14	-0,7	12,8	7,8
Població assalariada	13.959	-137	-1,0	12,5	8,8
Població autònoma	4.976	22	0,4	15,3	9,4
Total població afiliada	18.935	-115	-0,6	13,2	8,9

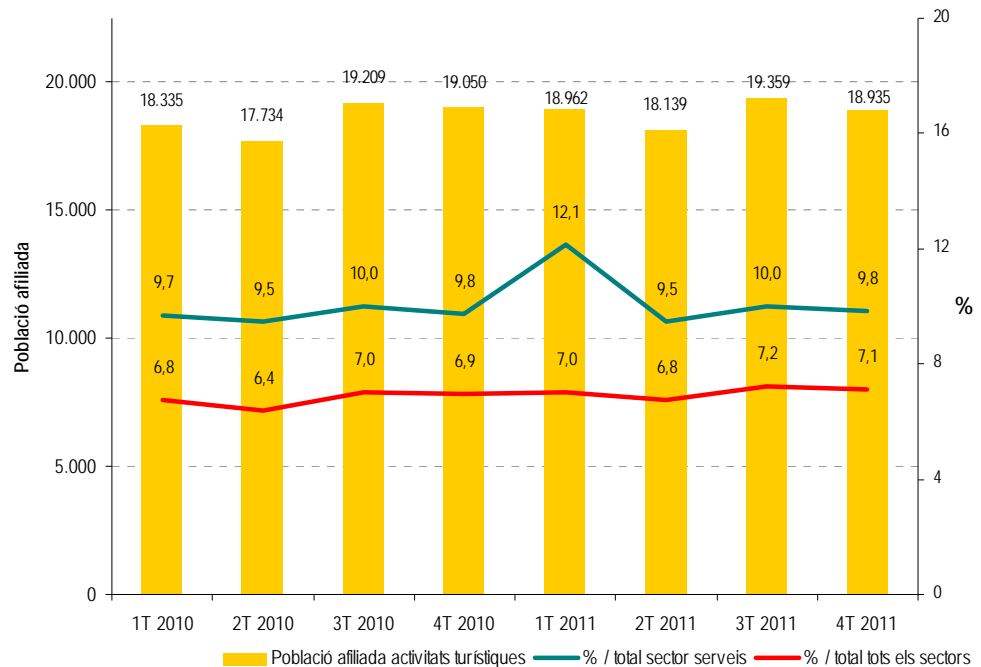
Font: OC-BL a partir de les dades de l'INSS.

Estabilitat i pes de l'ocupació del sector turístic.

Respecte el 2010, ha disminuït el nombre de centres de cotització en un 0,7% i de la població afiliada en un 0,6%. Si s'observa l'evolució de la població ocupada en el sector turístic de manera trimestral, s'observa un descens de la població en el quart trimestre però un increment en els anteriors tres trimestres respecte els mateixos trimestres de l'any anterior. Tot i aquestes variacions, el número de persones afiliades en el sector es manté relativament estable en els darrers 8 trimestres observats.

La població afiliada del sector turístic suposa el 9,8% de la població ocupada del sector serveis i el 7,1% del total de la població ocupada del Baix Llobregat en el darrer trimestre de 2011. Si es comparen aquestes xifres amb les observades al conjunt de Catalunya, el pes del sector turístic en el conjunt dels sectors econòmics a la comarca és inferior però similar al de l'àmbit territorial metropolitana.

Gràfic 7. Evolució de l'afiliació (assalariada i autònoma) en activitats turístiques. Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'INSS.

L'aproximació de la distribució de la població ocupada en el sector turístic segons sexes, només es pot fer a través de les dades de contractació i atur registrat ja

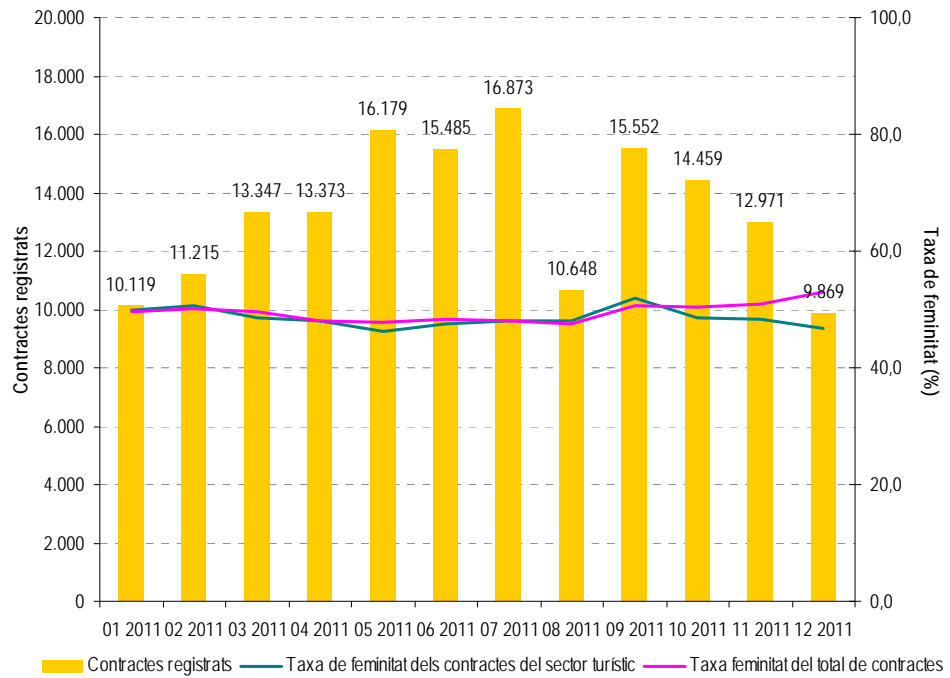
que no es publiquen dades de població afiliada desagregada per sexes.

Els contractes registrats en activitats turístiques en el 2011 a la província de Barcelona observaren un alt grau d'estacionalitat, situant la punta de contractes registrats en els mesos de maig i juliol i la base (mesos amb menor contractes registrats) en els mesos de desembre, gener i agost.

Distribució per sexes de la població ocupada.

Respecte a la taxa de feminitat (proporció de contractes registrats per dones), gairebé no s'observa un percentatge superior al del conjunt de contractes registrats, situant-se en tots els mesos entorn al 50%.

Gràfic 8. Evolució de la contractació registrada segons sexe de les activitats turístiques. Província de Barcelona.

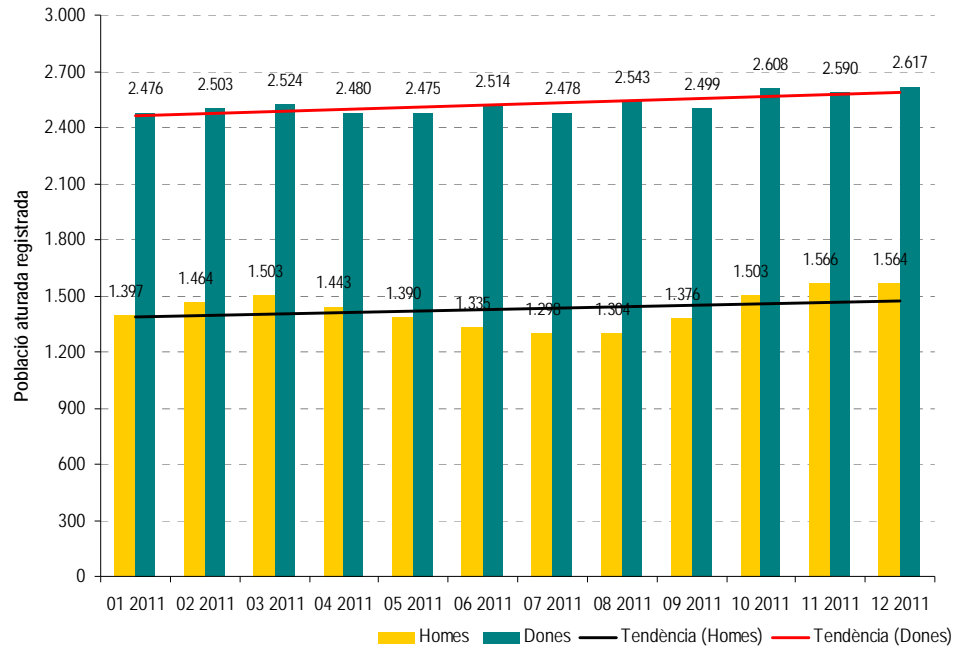

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

Taxa de feminitat de l'atur registrat en el sector turístic.

Si es mira per la banda de l'atur registrat però, es veu com les persones aturades en el 2011 del Baix Llobregat que tenien una ocupació anterior relacionada amb el sector turístic eren principalment dones (el 64%). A continuació es presenten les dades dels darrers 12 mesos que mostren com al llarg del 2011 l'atur disminueix en el cas dels homes en els mesos d'abril a juliol, i en el cas de les dones en els mesos d'abril, setembre i novembre.

Gràfic 9. Evolució de l'atur registrat segons sexe de les activitats turístiques. Baix Llobregat.

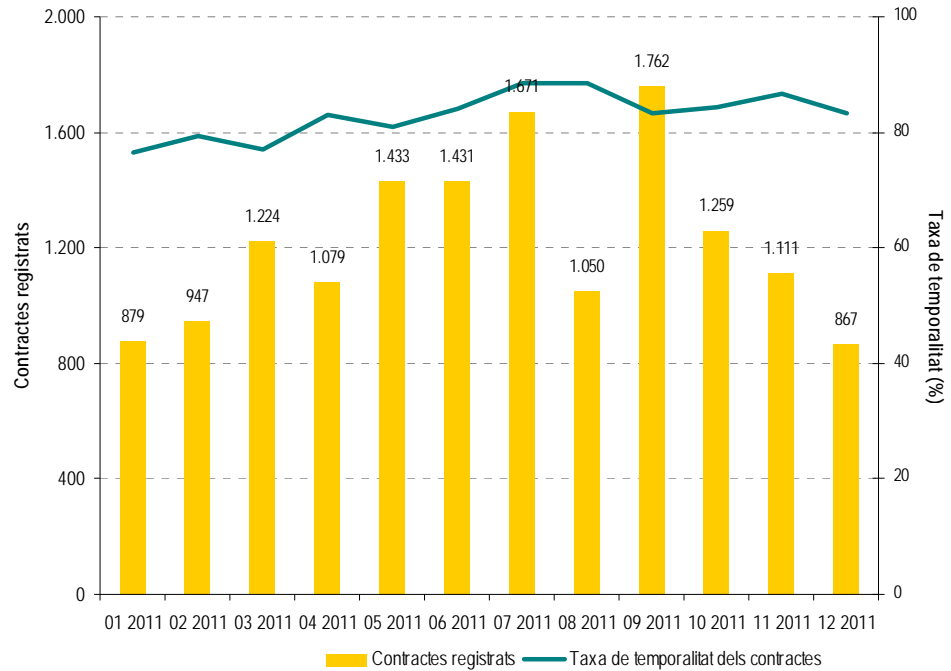
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

Estacionalitat de la contractació.

El fenomen de l'estacionalitat encara és més present en el registre de contractes realitzats en el sector turístic al Baix Llobregat. Així, al llarg del 2011, els mesos de juliol i setembre van ser els que més contractes van registrar (superant els 1.600 contractes signats per mes)⁵. En quant a la temporalitat d'aquests contractes, les puntes on es troba una major proporció de contractes temporals són als mesos de juliol i agost (responent, en part, als mesos de major demanda de personal en el sector turístic).

⁵ En aquest punt cal aclarir que la disminució observada del nombre de contractes signats en el mes d'agost no respon a la disminució real de contractes signats sinó a altres fenòmens. Així, una part dels contractes signats en el mes d'agost es reflecteixen en els registres del mes de setembre.

Gràfic 10. Evolució de la contractació registrada del sector turístic. Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'INSS.

Expedients de regulació d'ocupació.

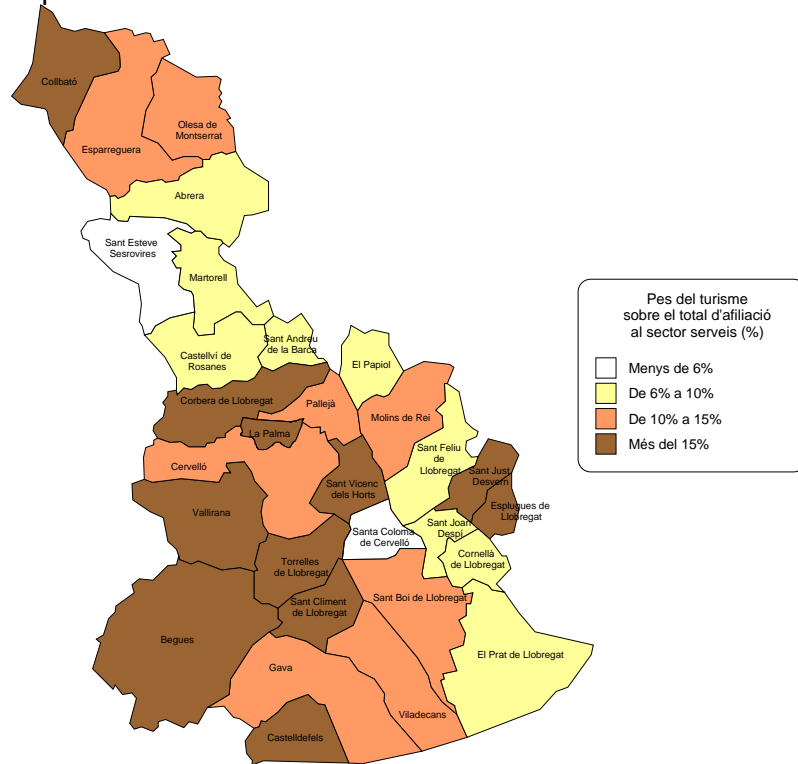
Un indicador per a mesurar l'activitat i la salut d'un sector econòmic són els expedients de regulació d'ocupació autoritzats. Així, durant el 2011 es van autoritzar 7 expedients de regulació d'ocupació, que van afectar a 31 persones en el sector turístic (12 homes i 19 dones). Aquests expedients suposen l'2,2% del total d'expedients autoritzats en el 2011 a la comarca i el 0,5% del total de persones afectades. L'afectació dels expedients de regulació del sector turístic en el total del sector serveis suposa el 5,7% dels expedients i el 1,5% de persones afectades.

Els expedients d'activitats turístiques continuen baixant respecte anys anteriors, així com el nombre de persones afectades.

Distribució territorial de l'activitat turística.

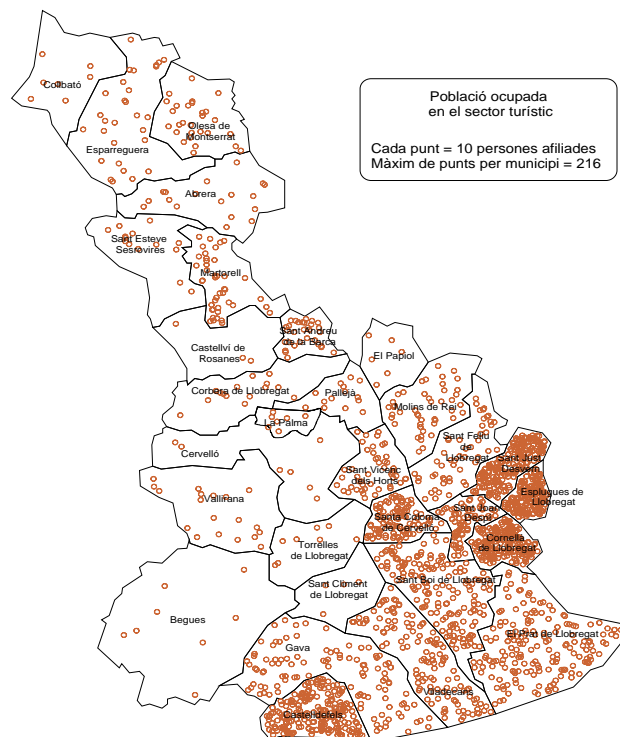
Pel que fa a la distribució territorial de les activitats turístiques, es poden observar diferències per municipis tant pel que fa a la concentració de població ocupada, com pel que fa al pes del turisme sobre el total de la població que treballa a cada municipi. El mapa 2 representa la proporció de població ocupada del sector turístic sobre el total de població del sector serveis de cada municipi. Cal dir però, que poden haver municipis que tinguin un volum important de llocs de treball en activitats turístiques però que tinguin altre tipus d'activitats de serveis que facin disminuir el pes percentual sobre el total, com és el cas per exemple del Prat de Llobregat. El mapa 3 matisa aquest aspecte donant la distribució territorial dels llocs de treball en activitats turístiques, a on la intensitat de punts significa una major concentració d'aquest tipus d'activitat. Així, els municipis de la zona Delta de la comarca, especialment Castelldefels, i els municipis de la zona Centre com ara Cornellà de Llobregat, Sant Just Desvern i Esplugues de Llobregat, són els que concentren més llocs de treball en aquest sector.

Mapa 2. Pes de l'hostaleria sobre el total d'afiliació del sector serveis. Baix Llobregat. 2011

Font: OC-BL, a partir de les dades de l'INSS

Mapa 3. Distribució de la població ocupada en activitats d'hostaleria. Baix Llobregat. 2011

Font: OC-BL, a partir de les dades de l'INSS

III. LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES DEL SECTOR TURÍSTIC

1. Serveis d'allotjament

Què són?

Les categories que s'inclouen dins serveis d'allotjament corresponen al codi 55 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAEO9), són els hotels i allotjaments similars, allotjaments turístics i altres allotjaments de curta durada, càmpings i altres tipus d'allotjaments.

Pes en el sector turístic

La importància dels serveis d'allotjament en el conjunt del sector turístic és major en el conjunt de Catalunya que a la comarca del Baix Llobregat. Així, mentre a Catalunya el 9,2% dels centres de cotització del sector turístic corresponien als serveis d'allotjament, al Baix Llobregat aquests eren del 3,2%. Mentre el 5,0% del total de la població ocupada del sector turístic de la comarca ho estava en els serveis d'allotjament, a Catalunya aquesta proporció es situava en el 15,3%.

Taula 6. Estructura productiva dels serveis d'allotjament. Baix Llobregat. 4T 2011.

	n	Variació anual		% / total activitats hostaleria i turisme	% / total sector serveis
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	67	-4	-5,6	3,2	0,4
Població assalariada	861	-137	-13,7	6,2	0,6
Població autònoma	83	5	6,4	1,7	0,2
Total població afiliada	944	-132	-12,3	5,0	0,5

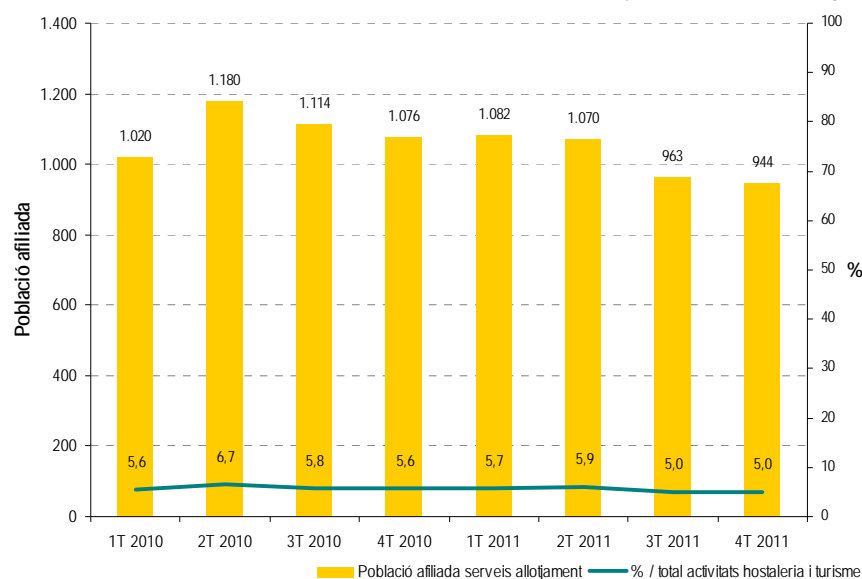
Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS.

Quant a l'evolució dels components que configuren l'estructura productiva dels serveis d'allotjament, disminueixen els centres de cotització i la població assalariada, mentre que augmenta el nombre de persones del règim autònom.

Evolució i estacionalitat

El primer i segon trimestre de l'any són els trimestres amb major nombre de població ocupada en serveis d'allotjament. Disminueix el pes dels serveis d'allotjament en el total d'activitats d'hostaleria i turisme.

Gràfic 11. Evolució de la població ocupada en serveis d'allotjament. Baix Llobregat.

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS.

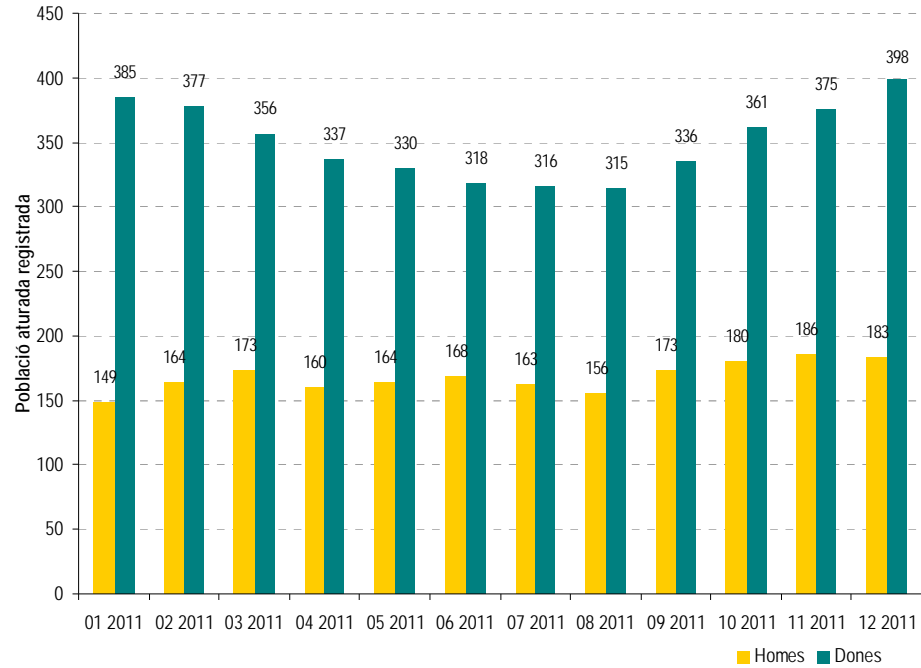
Autònoms i Assalariats

El 92,3% de la població afiliada en els serveis d'allotjament és assalariada. Aquest predomini de la població assalariada és constant al llarg del període analitzat.

Feminització i estacionalitat de l'atur

Considerant la distribució de persones anteriorment ocupades en aquesta categoria, el promig de persones aturades en el 2011 era de 519 les quals un 67,5% eren dones.

Gràfic 12. Evolució de l'atur registrat segons sexe de serveis d'allotjament. Baix Llobregat.

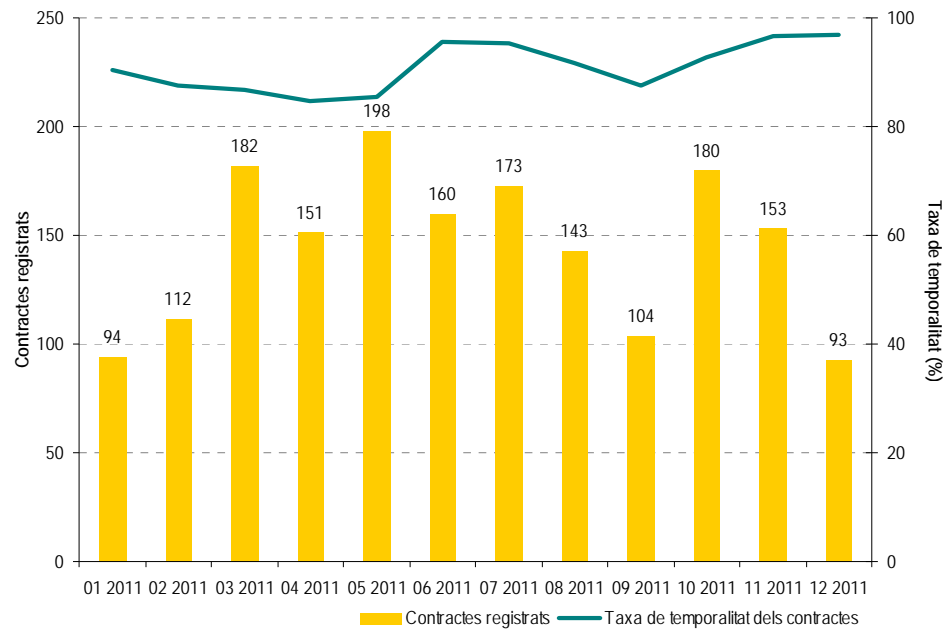

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS.

Contractació i temporalitat

Els mesos de març i maig són els mesos amb major registre de contractes, amb 182 i 198 contractes registrats en els serveis d'allotjament. Respecte a la temporalitat dels contractes, aquesta és superior a l'observada en el conjunt de la comarca (si en el total de la comarca la temporalitat era del 88,2% en serveis d'allotjament aquesta és del 90,9%).

Gràfic 13. Evolució de la contractació registrada dels serveis d'allotjament. Baix Llobregat.

Font: OC-BL, a partir de dades de l'INSS.

2. Serveis de menjar i begudes

Què són?

Les categories que configuren serveis de menjar i begudes corresponen al codi 56 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAEO9), són els restaurants i establiments de menjar, la provisió de menjars preparats per a celebracions i altres serveis de menjars i establiments de begudes.

Pes en el sector turístic

Els serveis de menjar i begudes són la categoria de més importància en el sector turístic. En el conjunt de Catalunya el 87% dels centres de cotització del sector turístic corresponien als serveis de menjar i begudes, al Baix Llobregat aquests eren el 94,2%. Mentre el 93,3% del total de la població ocupada del sector turístic de la comarca ho estava en els serveis de menjar i begudes, a Catalunya aquesta proporció es situava en el 80,1%. Així, el pes dels serveis de menjar i begudes en el conjunt del sector turístic és menor en el conjunt de Catalunya que a la comarca del Baix Llobregat.

Taula 7. Estructura productiva de serveis de menjar i begudes. 4T 2011.

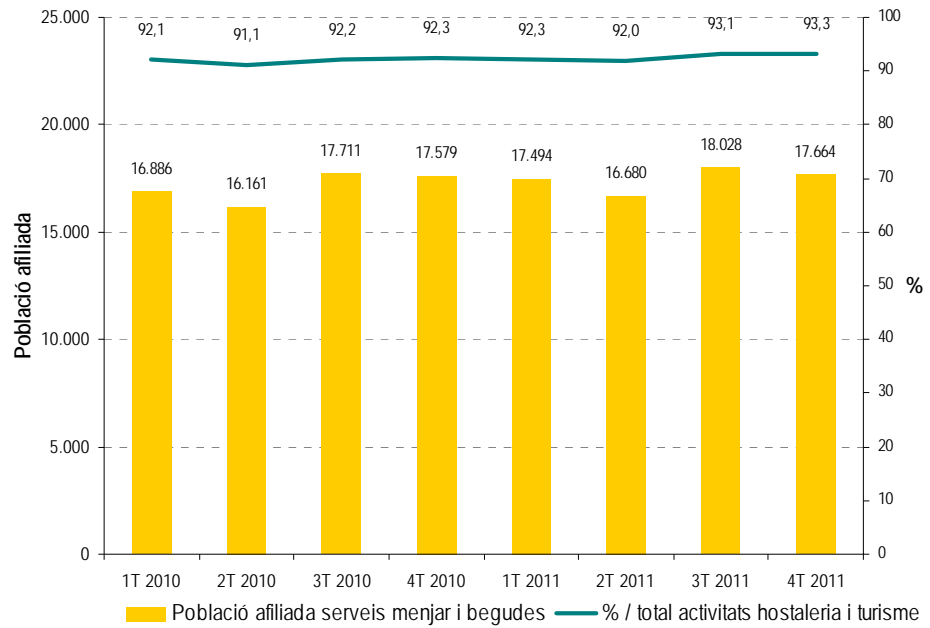
	n	Variació anual		% / total activitats hostaleria i turisme	% / total sector serveis
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	1.963	-4	-0,2	94,2	12,4
Població assalariada	12.907	69	0,5	92,5	8,3
Població autònoma	4.757	16	0,3	95,6	12,7
Total població afiliada	17.664	85	0,5	93,3	9,2

Font: OC-BL a partir de les dades de l'INSS.

Evolució i estacionalitat

En quant a l'evolució anual de l'estructura productiva dels serveis de menjar i begudes, disminueix en centres de cotització però augmenta en població ocupada (85 persones més que en el 2010). Al conjunt de Catalunya els centres de cotització van augmentar en 194 i el conjunt de població afiliada en 2.152 augment superior al del Baix Llobregat.

Gràfic 14. Evolució de la població ocupada en activitats de serveis de menjar i begudes. Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'INSS.

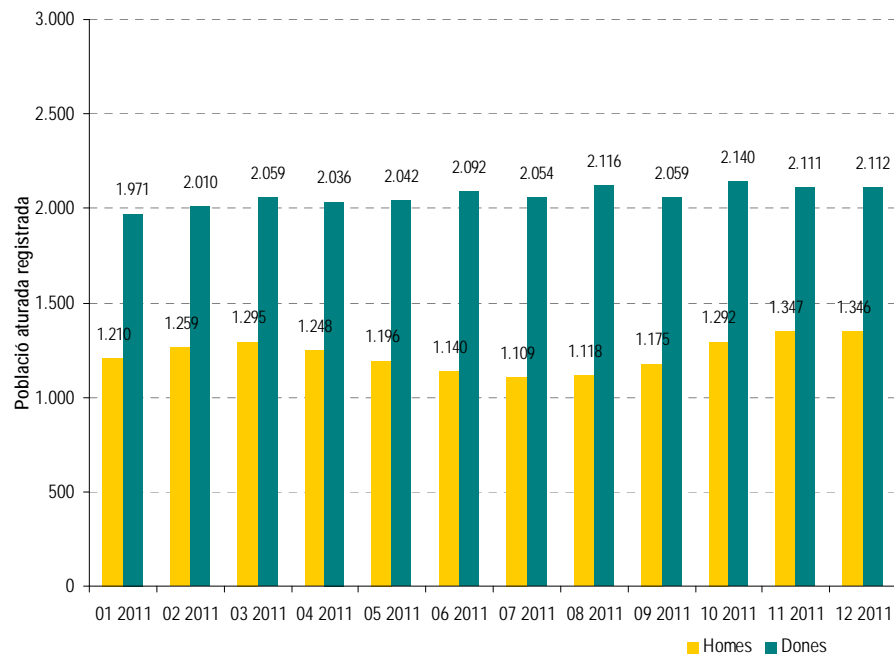
Autònoms i Assalariats

Més del 72% de la població ocupada en serveis de menjar i begudes és població assalariada. En els darrers 8 trimestres, la proporció autònoms i assalariats s'ha mantingut estable.

Feminització i estacionalitat de l'atur

El 62,7% de les persones aturades ocupades anteriorment en els serveis de menjar i begudes eren dones. A diferència dels serveis d'allotjament, gairebé no s'observa estacionalitat en l'atur registrat.

Gràfic 15. Evolució de l'atur registrat segons sexe de serveis de menjar i begudes. Baix Llobregat.

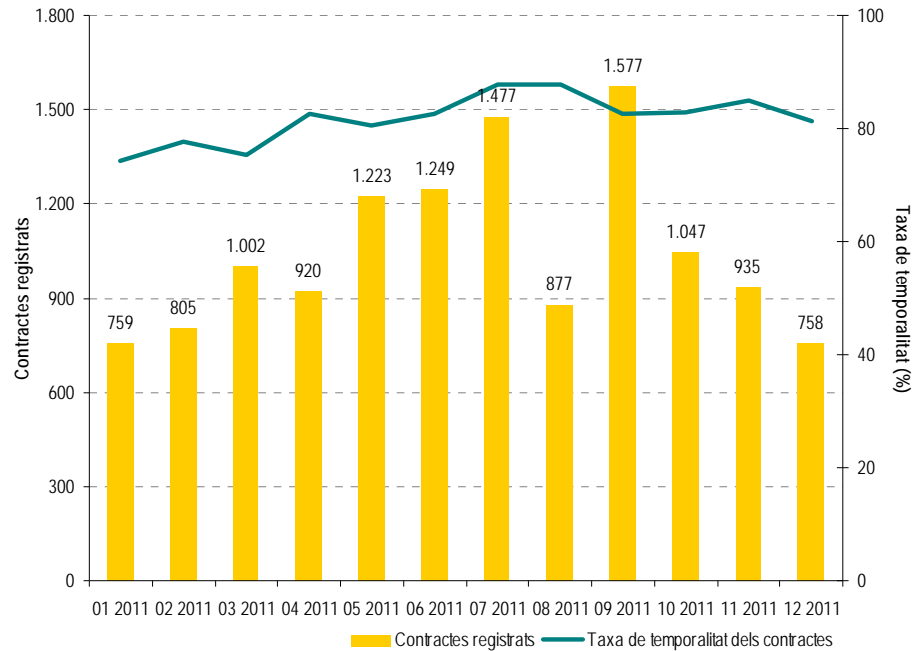

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

Contractació i temporalitat

Va ser als mesos de juliol i setembre que es van signar més contractes al llarg del 2011 a la comarca. La mitjana de contractes temporals en els serveis de menjar i begudes va ser del 82%, en cap mes el percentatge de contractes temporals supera al percentatge de temporalitat del total de contractes de la comarca.

Gràfic 16. Evolució de la contractació registrada en serveis de menjar i begudes. Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

3. Agències de viatges i operadors turístics

Què són?

Les categories que s'engloben dins d'agències i operadors turístics corresponen al codi 79 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAE09), són les activitats de les agències de viatges i operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.

Pes en el sector turístic

Les agències de viatges i els operadors turístics són els serveis amb menys pes del sector turístic. En el conjunt de Catalunya el 3,8% dels centres de cotització del sector turístic corresponien a les agències de viatges i operadors turístics. Al Baix Llobregat, aquests eren el 2,5%. Mentre el 1,7% del total de la població ocupada del sector turístic de la comarca ho estava en les agències i operadors turístics, a Catalunya aquesta proporció es situava en el 4,6%. Així, el pes de les agències i operadors turístics en el conjunt del sector turístic és major en el conjunt de Catalunya que a la comarca del Baix Llobregat.

Taula 8. Estructura productiva d'agències de viatges i operadors turístics. 4T 2011.

	n	Variació anual		% / total activitats hostaleria i turisme	% / total sector serveis
		Absoluta	Relativa (%)		
Centres de cotització	53	-6	-10,2	2,5	0,3
Població assalariada	191	-69	-26,5	1,4	0,1
Població autònoma	136	1	0,7	2,7	0,4
Total població afiliada	327	-68	-17,2	1,7	0,2

Font: OC-BL a partir de les dades de l'INSS.

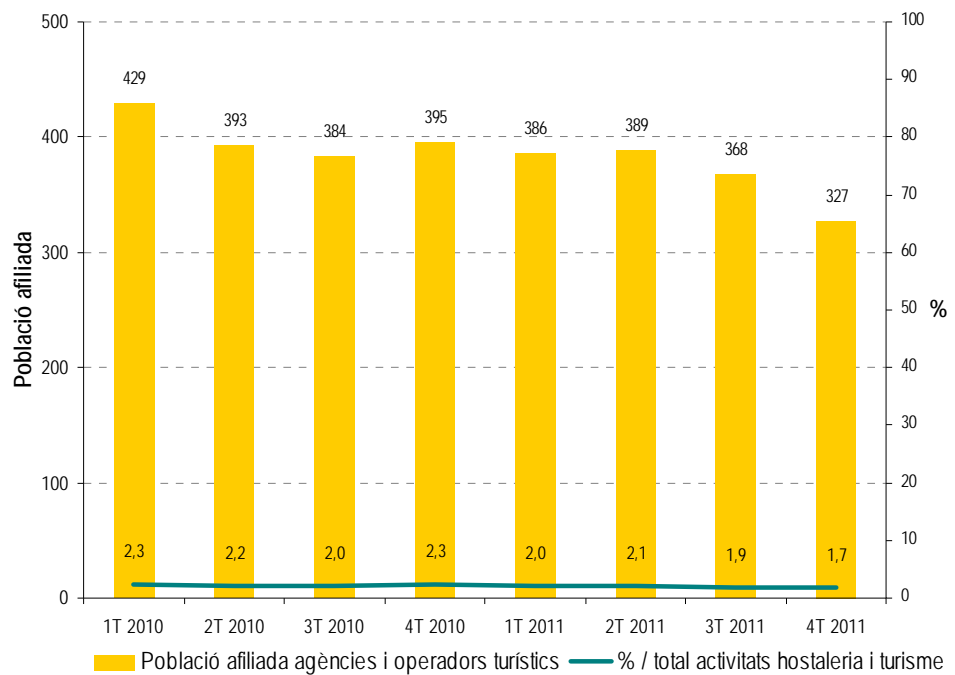
Evolució

Tant a la comarca com al conjunt de Catalunya han disminuït els centres de cotització, aquest descens, però, ha estat molt més acusat al Baix Llobregat. A la comarca ha disminuït la població assalariada (-26,5%) mentre que al conjunt de Catalunya ha augmentat (2,5%). En quant la població ocupada en règim autònom ha augmentat al Baix Llobregat (0,7%) però ha disminuït en el conjunt de Catalunya (-0,3%).

Autònoms i Assalariats

El 64,1% de la població ocupada en agències de viatges i operadors turístics és assalariada. En el quart trimestre de 2011 la proporció de població autònoma era del 41,6% del conjunt de la població ocupada. Continua sent l'activitat del sector turístic amb major percentatge de població autònoma.

Gràfic 17. Evolució de la població ocupada en agències de viatges i operadors turístics. Baix Llobregat.

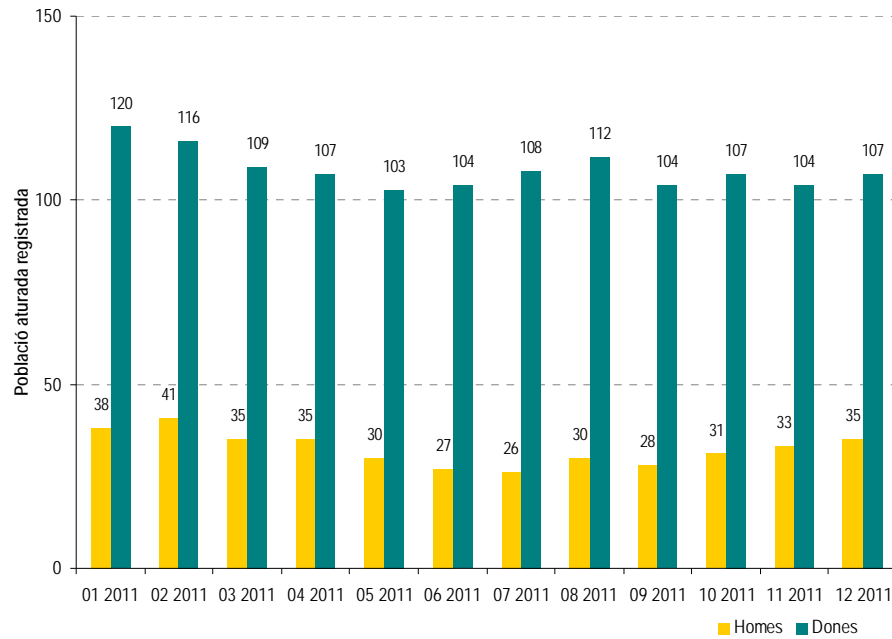

Font: OC-BL a partir de les dades de l'INSS.

Feminització i estacionalitat de l'atur

El 77,2% de les persones aturades anteriorment ocupades en les agències de viatges i operadors turístics eren dones. Els darrers mesos de l'any (d'agost a desembre) són els que presenten un major nombre de persones aturades en aquesta activitat.

Gràfic 18. Evolució de l'atur registrat segons sexe en agències de viatge i operadors turístics. Baix Llobregat.

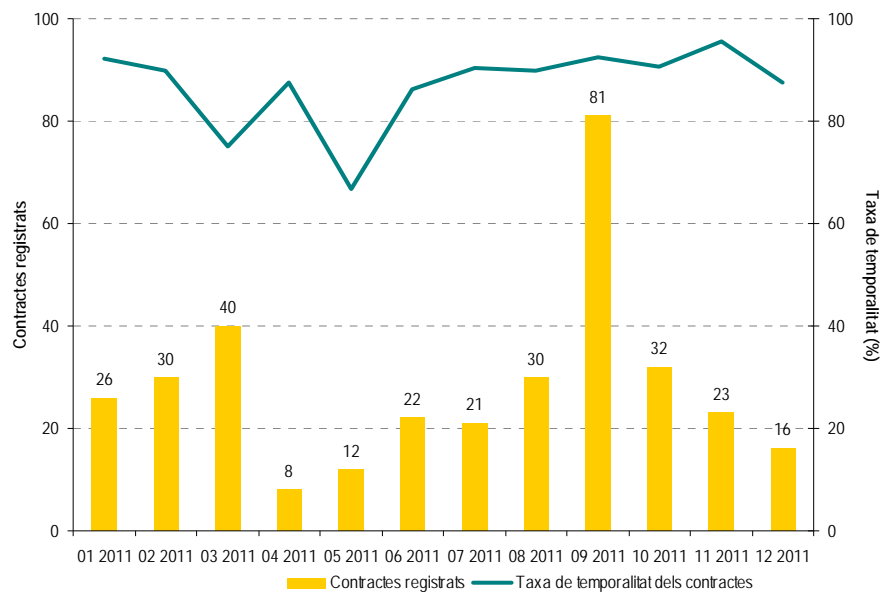

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

Contractació i temporalitat

El mes de setembre ha estat el que més contractes es van registrar al llarg del 2011 a la comarca. El promig de la taxa de temporalitat contractual és inferior a la del conjunt de la temporalitat de la comarca (87,1% en agències i operadors turístics respecte el 88,2% total de temporalitat) tot i que en sis mesos de l'any la taxa de temporalitat d'aquest subsector és superior a la del conjunt dels sectors econòmics del Baix Llobregat. Els mesos de maig i març són els que presenten una taxa de temporalitat menor, en contra dels mesos de novembre, setembre i gener que presenten taxes de temporalitat superiors (més del 92% dels contractes registrats eren temporals).

Gràfic 19. Evolució de la contractació registrada d'agències de viatge i operadors turístics . Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Ocupació.

IV. CONCLUSIONS

Des del darrer trimestre de 2008, l'Observatori publica els informes trimestrals d'ocupació hotelera on es sintetitza la informació resultant de les enquestes d'ocupació que s'envien mensualment a tots els establiments hotelers de la comarca. En aquests informes es publica informació referent a l'oferta i demanda dels establiments hotelers i apartaments del Baix Llobregat.

Per completar aquesta informació i continuar amb l'estudi i anàlisi del sector turístic es va considerar la realització d'un informe del sector que estigués centrat en dades econòmiques i de mercat de treball, per tal d'aproximar-se al paper del turisme en l'economia de la comarca.

Segons les dades d'aquest informe, el 9,4% del Producte Interior Brut del sector serveis del Baix Llobregat correspon a l'hostaleria. El 7,1% del total de la població ocupada en el 2011 ho estava en el sector turístic. Com en el conjunt de Catalunya, el comportament de l'estructura productiva del conjunt de l'economia del Baix Llobregat ha estat pitjor que l'observat en el sector turístic.

Si es comparen aquestes dades amb les observades en el conjunt de Catalunya, s'observa com el pes de l'hostaleria a la comarca és menor, tant respecte al Producte Interior Brut de la comarca com en la població ocupada en el sector turístic. No cal oblidar, però, la dimensió de la comarca (una de les més poblades de Catalunya) i la complexitat i diversitat de la seva economia (on el pes de serveis en el PIB és inferior al conjunt de Catalunya i indústria i construcció tenen un pes superior).

Respecte les activitats concretes del sector turístic: serveis d'allotjament; serveis de menjar i begudes i agències de viatges i operadors turístics, són els serveis de menjar i begudes les que tenen més pes a la comarca en quant a població ocupada.

L'increment de població ocupada en el total d'aquestes activitats observat en el conjunt de Catalunya no s'ha observat al Baix Llobregat. Així, s'ha observat una disminució de la població ocupada en les activitats de serveis i allotjament i agències de viatges i operadors turístics però sí un augment de l'afiliació en els serveis de menjar i begudes.

En resum, el sector del turisme és un dels principals motors de l'economia espanyola i catalana, i el seu paper adquireix cada cop més rellevància a escala mundial. La comarca del Baix Llobregat, tot i tenir una importància menor en aquest sector en comparació amb altres zones del territori català, concentra més de 18.935 llocs de treball en activitats d'aquest sector, sense tenir en compte les activitats relacionades. Això suposa un 13,2% del total de llocs de treball de la província de Barcelona i un 8,9% dels llocs de treball del sector turístic de Catalunya.

A continuació s'adjunten les referències dels documents emprats per a la realització de l'informe que poden servir d'aproximació al paper del sector turístic en l'economia.

BIBLIOGRAFIA

- Diputació de Barcelona. Laboratori de Turisme: Informe Flaix d'ocupació hotelera (agost, setmana santa i estiu).
<http://www.diba.cat/web/dturisme/infoestad>
- Excelltur: Perspectivas turísticas. Valoración empresarial del año 2011 y perspectivas para 2012.
http://www.excelltur.org/excel01/contenido/portal/files/informe_perspectivas_num39.pdf
- EUROSTAT: Regional yearbook 2011
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-11-001/EN/KS-HA-11-001-EN.PDF
- EUROSTAT: Domestic tourism. Statistics in focus 49/2011.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-11-049/EN/KS-SF-11-049-EN.PDF
- European Travel Commission, October 2011: European Tourism: Trends & Prospects (Q3/2011)
http://www.etc-corporate.org/resources/uploads/ETC_European_Tourism_Q3_2011.pdf
- European Commission. Supporting european tourism.
http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/promoting-eu-tourism/european-tourism-day/2011/index_en.htm
- International Congress and Convention Association (ICCA): Informe de distribució d'esdeveniments de negocis a nivell mundial. Dades estatals i municipals.
<http://www.iccaworld.com/dcps/doc.cfm?docid=1264>
- Instituto DEP: Monográfico de Turismo. Enero 2012.
<http://www.dep.net/publicacion/117/27-monografico-turismo.html>
- Organización Mundial del Turismo: Anuari UNWTO 2011
<http://mkt.unwto.org/sites/all/files/docpdf/unwtohighlights11enhr.pdf>
- Organización Mundial del Turismo: Global Tourism Forum. March 2011. UNWTO.
<http://dtxtg4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/docpdf/summaries.pdf>
- Organización Mundial del Turismo: Panorama OMT del turismo internacional. Edición 2011.
http://mkt.unwto.org/sites/all/files/docpdf/unwtohighlights11splr_2.pdf
- PwC: Informe Temas candentes para el turismo 2012. Hacia una mayor competitividad del sector.
[http://kc3.pwc.es/local/es/kc3/publicaciones.nsf/V1/9469AFE9CC45093FC125798200392B66/\\$FILE/InformeTemas%20candentes%20del%20turismo%20para%202012_final.pdf](http://kc3.pwc.es/local/es/kc3/publicaciones.nsf/V1/9469AFE9CC45093FC125798200392B66/$FILE/InformeTemas%20candentes%20del%20turismo%20para%202012_final.pdf)
- World Economic Forum: Travel Tourism Competitiveness. Report 2011. Beyond Downturn.
http://www3.weforum.org/docs/WEF_TravelTourismCompetitiveness_Report_2011.pdf